

AZ ÖNÁLLÓSÍTÁSI ALAP ÉS A FIATALSÁGUNK

Átképzés — a gyermekszobában

Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy az önállósítási kölcsönből a visszacsatolt területeken élő keresztény fiatalság számára az önállósítási alapról mintegy ötmillió pengő áll rendelkezésre s ebből a hatalmas összegből az erdélyi és keleti részek fiatalsága is bőven részesülhet. Hogy Erdély belső vidékein hogyan áll a helyzet az önállósítási, kereskedelmi és ipari pályákra törekvő fiatalság körében, pontosan nem tudjuk. De tudjuk azt, hogy Nagyváradon a keresztény magyar ifjúság ma is a köztisztviselői pályák felé törekszik s kevés azoknak a száma, akik hátrán és öntudatosan a bolti pult, az üzleti iroda íróasztalai mellé állnának, hogy a maguk egyéniségét, izlését belevigyék az üzletbe — s a keresztény kereskedelem jövőjét itt is megalapozzák.

Ehhez azonban nemcsak a technikai átképzésre volna szükség, nemcsak az önállósítási alap célirányos felhasználására, hanem a lelki, a szellemi átképzésre is. Ev vége felé járunk, amikor a vizsgák jó eredményeit ajándékokkal teszik édesebbé jó szülők. A játék-bazárok kirakatai előtt már is gyakran látok gyermekeket, sőt felnőtteket is, tűnődve áldogálni.

Valami hiányzik!

Tankok, repülőgépek, rohamgépkocsik s más hadieszközök szép számmal találhatók a játékszerek között, de felfedezhetünk édes, szép, magyaros kis konyhákat és játékboltokat is, amelyekből még a kicsi asztalméretig sem hiányzik. S ennél a tárgynál lesz a játékszerekből politika és a politikából népművelés. vagy hogy a mai időknek megfelelőbb terminológiával mondjuk: — átképzésre való buzdítás. Olyan sokat halljuk ugyanis az utóbbi időben ezt a szót, hogy „átképzés”. Mig kisebbségi sorsban élünk, csak hallomásból ismertük ezt a szót. Nekünk, az állásokból kirugott magyar bírónak, tanároknak, tanítóknak, tisztviselőknak magunknak kellett gondoskodnunk új foglalkozásról, új kenyérkeresetről és az átképzésre csak akkor lehetett gondolnunk, ha már úgynékösködünk vagy nyelvtanítókodunk. Az elmúlt 22 év megtanított az erdélyi embert arra, hogy ne csupán azt a foglalkozást, vagy mesterséget tudja, amire eredetileg készült, hanem sok más egyebet is, amiből kenyér lehet a család számára, kevéske fa féldéjén s melegebb gunya is talán, ha szerencse társul melléje. A kisebbségi sorsban tehát már félig-meddig hozzáidomultunk az új magyar társadalmi rendhez, ami az átképzés jelszavával igyekszik igen nyelven a magyar tömegek számára jobb megélhetést biztosítani.

A kereskedői pálya azonban mindmáig hermetikusan el volt zárva az erdélyi magyarok elől és csupán a népszovetkezettekbe való bekapcsolódás nyújtott alkalmat arra,

Méhészek

művelő, kaptár, pergető és egyéb szükségletüket a legolcsóbb áron beszerezhetik a „MÉH” a Magyar Méhészek Értékesítő Szövetkezetének képviselőjénél. Nagyvárad, Teleki utca 5 sz. Kérjen árjegyzéket és szaklappól mutatóvényszámot.

hogy egyesek tehetsége itt is érvényesülhessen. De a kereskedői pályát csak nehezen közelíthették meg az erdélyi magyar fiatalság tagjai, mert egyrészt a tökehiány állt elháríthatatlan akadályként előtte, másrészt pedig az az uralkodó hatalommal összecsapó tö-

késréteg, amelynek túlnyomó többségében bevándorolt tagjai egyeduralmának tekintették a maguk számára a kereskedelmet s a magyar ifjúnak legfeljebb a kevesebb és bizonytalanabb jövedelmet biztosító kisipar terén való elhelyezkedés jutott.

Gyermekszobában kezdődik a gyakorlati nevelés

Ez volt az egyik ok. A másik pedig az, hogy fiatalságunkat soha sem igyekeztünk kereskedelmi pályákra nevelni. Pedig

ez a nevelés könnyen elkezdődhet már a gyermekszobában a játékszerek között.

Amilyen hamar kifejlődhet a kisleányokban a házias szellem, ha az édesanya nem restell otthon a konyhában is szorgoskodni, épp ilyen korán kifej-

lesztető a kereskedésre való hajlam is a fiuknál. Tapasztalatok bizonyítják hogy a fiugyermekekben hamar felébred a csereberére való hajlandóság, hiszler a bélyeggyűjtés terén is elég alkalmuk kínálkozik erre.

Az okos szülőnek észre kell vennie azt a hajlandóságot, fenn kell tartania és tovább kell fejlesztenie, hogy hogy az üzleti szellem soha ne vállalják nyereszkesedési vágygá, vagy — ami még rosszabb ennél,

kapzsisággá.

Ezt a kereskedői hajlandóságot a kisgyerekekben lassan, fokozatosan, szeretettel kell felébreszteni és fenntartani. A kis játékboltok, bélyeggyűjtemények, áruszállító játékaik és más, megfelelő játékok kiválóan alkalmasak arra, hogy a gyermek megszerezze a kereskedői pályát — s majdan köztisztviselthen álló kereskedő vagy gyáros vállalják belőle. Mindennek az alapja a hajlam, a rátermettségek. Az üzleti szellemet ki lehet fejleszteni. Csak meg kell találni a nevelési módot, hogy a gyermek csere-bere kedvtelése komoly kereskedői ösztönné fejlődjék. Akkor az „átképzés” már a gyermekszobában megkezdődik s a kiszívetésű hivatalnok apáról nagyjövedelmű kereskedő fia fog öreg korában gondoskodni.

Az az afju, aki ilyen nevelés után lép gyakorlati pályára, bátran kérhet az önállósítási alapról, — nem bukik bele vállalkozásába. Kezdődjék tehát a nevelés a gyermekszobában, s a magyar jövőt nem kell többé féltetni ezen a kereskedelmi és ipari téren sem.

Huzella Ödön

Biharmegye közigazgatási bizottsági ülése

Eredményes küzdelem a járványok ellen. — A román adópréss után 250 százalékos adóhátralékokkal küzd a lakosság. Jelenlősen emelkedett az iskolák száma a megyében

Nagyvárad. Saját tud. Ma délelőtt tartották meg Bihar vármegye május havi közigazgatási bizottsági gyűlését, dr Cziffra Kálmán főispán elnöklése alatt. A bizottsági ülésen felolvasták az alispáni, a tiszti főorvosi, az arvaszéki elnöki a pénzügygazdái, a királyi ügyészi, a tanfelügyelőségi, az erdőfelügyelőségi, az állategészségügyi felügyelőségi, a gazdasági felügyelőségi jelentéseket, amelyeket a bizottság, legnagyobbrészt vita és hozzászólások nélkül tudomásul vett.

Az alispáni jelentés különösen a belvizek kérdésére terjeszkedett ki s ismertette azokat az intézkedéseket, melyeket a tárgyban a közigazgatás foganatosított.

A tiszti főorvosi jelentés arra mutatott rá, hogy a járványos megbetegedések száma április hónapban jelentősen csökkent a korábbi hónapokban előfordult megbetegedésekhez képest. Részletesen ismertette dr Heinrich Béla tiszti főorvos a tifuszjárvánnyal folytatott küzdelmet amely egyes vidékeken a román uralom alatt elhanyagolt közegészségügyi viszonyok miatt gyors beavatkozást tett szükségessé.

Egész községeket kellett tifusz ellen beoltani, amivel sikerült is elérni a járvány terjedésének.

Dr Nagy Dezső pénzügyigazgatónak a vármegyei lakosság adóügyi helyzetéről tett jelentése során Sziagyi Lajos bizottsági tag rámutatott arra, hogy a rendkívüli viszonyok és különösen a földműves társadalmat ért elemi csapások következtében a lakosság adófizető képessége nagy mértékben csökkent, ezért ennek figyelembevétel s jóindulatu eljárást kért a pénzügyi közigazgatás részéről. Dr Nagy Dezső pénzügyigazgató válaszában érdekes összehasonlítást tett más vármegyék és Bihar megye egyes részeinek adófizető készségéről illetve képességéről. Mig például Tolna megyében 10 százalékosan befolytak az

adók, addig Bihar megyének északi részében 250 százalékos adóhátralékok vannak.

— Ennek azonban meg vannak a helyi okai — mondotta a pénzügyigazgató — úgy hogy az adóközegek a legteljesebb jóindulattal fogják kezelni ezt a kérdést mindazoknak az engedelményeknek a figyelembevételével, — amelyeket a törvények, rendeletek és a rendkívüli intézkedések lehetővé tesznek.

Schiffert Béla dr püspöki helynök, bizottsági tag rámutatott a pénzügyigazgatói jelentés adatai között ama tényre, hogy a trianoni Bihar megyében mutatkoznak a nagyobb adóhátralékok, szemben a felszabadult Bihar megye minimális hátralékaival, ami bizonyítéka annak, hogy

milyen elviselhetetlen adópréss alatt állott a lakosság a román uralom idejében.

A tanfelügyelőség jelentése szerint az iskolák száma jelentősen emelkedett a felszabadulás óta. Az állami iskolák száma 19-ről 237-re, a felekezeti iskoláké 84-ről 184-re emelkedett úgy hogy a községi iskolákkal együtt ma 434 iskola működik Bihar megyében 1134 tanítóval.

Dr Borbély Miklós királyi főügyész rövid jelentése után az erdőfelügyelőség jelentése következett. — Eszerint a román uralom idejében tervszerűtlen erdőgazdálkodás folyt Bihar megye területén; nagy területeket irtottak ki és változtattak át legelőkké, amelyeken már mindenütt megkezdődött a kopárosodás folyamata. Ennek gátat kell vetni a legutóbbi kitermelésre kijelölt erdők zárolásával. Ismertette a jelentés azt a körülményt, hogy míg a magántulajdonosok szabadon rendelkezhetnek a kitermelt falmennyiségek árával, addig a községek és más közületek kötelesek felébe helyezni azt, ami komoly hátrányokat eredményez.

Schiffert Béla dr apostoli kor-

mányzó helynök ezzel kapcsolatban felvetette azoknak a kisajátított erdőknek az ügyét, amelyeket a katonai közigazgatás korábbi tulajdonosai birtokába utalt vissza s amelyekben a kitermelést a miniszterium nem engedte meg, még abban az esetben sem, ha a kitermelt fa árát felébe helyezi a kérdéses erdők tulajdonjogának végleges rendezéséig. Ez kedvezőtlenül befolyásolja Bihar megye faellátását azért a kérdésben sürgős intézkedésekre volna szükség.

Nadányi János dr alispán közölte hogy ebben az ügyben személyesen fog közbenjárni az illetékes miniszteriumban.

A gazdasági felügyelőség jelentése a vetések helyzetét ismertette részletesen kiemelve a belvizek okozta károkat. A tavaszi vetési munkálatok azonban, eltekintve az elárasztott területektől, általábanosságban megindultak. Az állatállomány — folytatta a jelentés — rendkívüli mértékben leromlott a román uralom idejében, úgy hogy ennek baladéktalan feljavitására van szükség. Megemlíti a jelentés, hogy kora tavasszal 748 mezőgazdasági munkás — nagyrészt nő — utazott ki Németországba a megye területéről.

Az állategészségügyi felügyelő jelentése azokról az intézkedésekről számol be, amelyeket a felügyelőség a járványos állatbetegségek leküzdésére foganatosított eredményesen. Különösen a májmétey bántja az állatállományt. Egyes vidékeken a szarvasmarha és a juhállomány 50—60 százaléka szenved ebben a korban.

Végül Oszvald vármegyei főjegyző felolvasta a közigazgatási bizottságának a belügyminiszteriumhoz felterjesztendő félelvi jelentését, amely különösen a belvizek okozta károkról számol be és jelentős összegek kiutalását kéri az ármentesítési munkálatok elvégzésére.

Román világ — zsidó bank: magyar tragédia

Nem érdektelen kutatni olyan intézmények múltjában, amelyek egészen a legutóbbi elrendezésekig nemcsak hogy nem tartoztak a keresztény magyar jellegű intézmények közé, hanem egyenesen a zsidó fajvédelemfészkéi voltak és keresztény magyar alkalmazottak kényerére törték.

A nagyváradi Polgári Takarékpénztár keresztény magyar polgárok kezdeményezésére létesült a múlt század nyolcvanas éveiben a liberálisizmus virágkorában. Az első alakulat tulajdonképpen egy polgári kör volt, csupa keresztény tagokkal, de ahogy megerősödött az egyesület, elhatározta egy takarékpénztár létesítését. Jellemző az akkori idők liberális felfogására, hogy noha az új pénzügyi részvénnyel szemben keresztény magyar polgárok kezében volt, román ember lett annak elnöke és zsidó az igazgatója.

A megalakuláskor még keresztények voltak a bank többi alkalmazottai, de Weisz igazgató úr apránként mind eltávolította a magyarokat, úgyhogy 1921-ben már nem volt a banknak egyetlen magyar alkalmazottja sem.

Különös szerepe volt ebben dr. Fehér Adolfnak, aki 1918-ban került a Polgári Takarékpénztárhoz. Az ő befolyására érvényesült itt az a zsidó fajvédő szellem, amely a keresztény alkalmazottak teljes kiakolbóztatásához vezetett.

A román megszállás bekövetkezése után a bank zsidó vezetői természetesen siettek megadástul román urakat behívni az igazgatóságba, ami lehetővé tette az ő uralmuk biztosítását. A konjunktúra idejében egymás után vették fel a zsidó alkalmazottakat, de miután románokat is kénytelenek voltak kényerhez juttatni, szemszúrástól — bizonyos nyomásra — alkalmaztak néhány keresztény magyart is. Ezeket azonban 1932-ben, a hitelélet hírielen leromlása idején egytől-egyig elbocsátották, úgyhogy megint nem maradt a banknál egyetlen keresztény magyar tisztviselő sem.

Mondanunk se kell talán, hogy ezeket a magyar tisztviselőket, a gazdasági élet legszörnyűbb pangása idején, mikor a román nemzeti munkavédelem szempontjai is egyre jobban kihangsúlyozódtak, kellő végkielégítés nélkül bocsátották el, a legsötétebb nyomorba döntve őket. Abban az időben sehol semmiféle elhelyezkedési lehetőség sem kínálkozott magyar hivatalnokember számára, azért az elbocsátottak minden rendelkezésükre álló eszközzel igyekeztek odahatni, hogy jogos végkielégítésüket, amivel egyidejűleg még tengethették volna életüket, megkaphassák. De nemcsak hogy rideg visszautasításban részesültek, hanem még azzal is megfenyegették őket, hogy lecsuktatják valamennyit, ha sokat akadékoskodnak. Erre a pénzügyi vezetőnek minden lehetősége megvolt az igazgatóságba beszervezett román előkelőségek révén, úgyhogy az elbocsátott tisztviselők kénytelenek voltak jobb időkre használni követelésük érvényesítését.

A nyomorúság azonban, amibe az elbocsátott tisztviselők a felmondás miatt és a végkielégítés megtagadása következtében jutottak, oly irtózatos volt, hogy egyesek már nem is érték

még ezeket a jobb időket. Közülük két külön munkaezred — volt kalonászték — annyira nélkülözött, hogy súlyosan megbetegedett és hosszas szenvedés után befejezte földi pályafutását. Sorstársai röviden így emlégetik ezt a megdöbbentő esetet: Éhenhaltak.

Azok azonban, akiknek sikerült túlélniük az inség éveit, most újra előálltak jogos követeléseikkel. A bank vezetősége eléinte úgy tett, mintha hajlandó volna a méltányosság álláspontjára helyezkedni. Tárgyalásokba bocsájtkozott velük, hetekig húzta, halasztotta az ügyet, de végre a napokban kijelentette, hogy nem fizet nekik egy fityinget sem. Az évekket ezalatti elbocsátott, de követeléseik érvényesítésével várni kényszerült magyar tisztviselők most a Pénzügyi Központhoz fordultak azzal a kéréssel, kényszerítse a Polgári Takarékpénztárt elmaradt járandóságaiak kifizetésére.

Kérésükre, a következő indokokkal támogatják:

Négy-tíz-húszévi szolgálataik tartama alatt soha egy napi szabadságot se kaptak; azonkívül minden negyedévi zárlat előtt egy hónappal mindennap éjjel 12 óráig különórán dolgoztak, amiért soha egy fillér különóradíjat sem térítettek nekik; elbocsátásuk alkalmával pedig nem kapták meg az őket megillető végkielégítést. Biróságokhoz annabidején nem fordulhattak, mert az intézet igazgatóságában a város legmagasabb tisztségű viselő román urak foglaltak helyet, úgyhogy a legnagyobb kellemetlenségnek, esetleg elzárásnak is kitéltek volna magukat. Egész idő alatt kitűnő üzletmenetnek örvendett a vállalat s ennek ellenére rosszul fizette az alkalmazottakat, ami ellen azok semmit sem tehettek, mert ki voltak téve a román önkényeskedéseknek. A román igazgatóság ténykedése mellett — folytatja a beadvány — különösen dr. Fehér Adolf zsidó ügyész és igazgatósági tag működött közre kihatásukban, aki a főszerepet játszotta a ke-

resztény magyar alkalmazottaknak az intézettől való eltávolításában. Elsősorban miatta történt, hogy egyik-másik szerencsétlen elbocsátott banktisztviselő a legsötétebb nyomorba jutott és nyomorában szerzett betegségébe belepusztult. A kényerűktől megfosztott tisztviselők kényserhelyzetükben számtalanszor fordultak a bankhoz, hogy rendezzék jogos járandóságai ügyét, vagy pedig legalább utalják ki az általuk gyűjtött nyugdíjalapból a rájuk esett részt. A román igazgatósági tagok esetleg hajlandók is lettek volna valamit juttatni, de végül is dr. Fehér ügyész úr tanácsára mégis elutasították őket ugyanakkor, amikor dr. Fehér úr több házat tudott vásárolni magának a banknál élvezett magas jövedelméből...

A beadvány, amelyben az elbocsátott alkalmazottak többek között az intézet 60.000 pengőre felgyülemlett nyugdíjalapjából követelik a rájuk eső részt, szakszerű iemertéseket is tartalmaz bizonyos ügyviteli eljárásokra vonatkozólag is, amelyek lehetővé tették az igazgatósági tagok számára a magas járulékok elvezését, ugyanakkor, amikor az alkalmazottak a legridegebb bánásmódban részesültek.

Helyesebbnek találjuk azonban, ha ezek a tények kizárólag a Pénzügyi Központnak szolgálnak tájékoztatásul. A helyzet jellemzése céljából azonban még kiragadhatjuk az érdekes beadványból a következő részt: „Most, midőn végre 22 évi rabság után városunk felszabadult, a Polgári Takarékpénztárnál dr. Fehér úr fővezér mellett csupa zsidó tisztviselők vannak, sőt újabbak még kineveztek az intézethez egy Blum nevű zsidó igazgatót. Állíthatjuk, hogy mindezeknek a magyarsághoz semmi közük sincsen...”

Ilyen állapotok vannak a keresztény magyar polgárok kezdeményezésére magyar emberek pénzével megalapított Polgári Takarékpénztárnál, a zsidótörvény nagyobb dícsőségére. (*)

A jövő héten 4 millió pengős útépités indul Biharmegyében

Megkezdődik a Budapest—Sepsiszentgyörgyi műút építése

Nagyvárad. Saját tud. Néhány napja Nagyváradon tartózkodik Elischer Pál közúti kerületi felügyelő, aki vitte dr. Nadányi János alispán, dr. Oswald János vármegyei főjegyző és Oláh Béla műszaki tanácsos, az Államépítészeti Hivatal vezetőjének társaságában megsejmelte a felsza-

badult terület rész közútait, a folyamatban lévő munkálatokat és tájékozódott a közeljövőben meginduló és költségvetésszerűen biztosított munkálatokról.

A bizottság elszomorító állapotokat talált a bihari közutak terén és ez fokozott munkateljesítményre sarkalja az amugyis minden lehetőséget kihasználó vármegyei vezetőséget, hogy a teljesen elhanyagolt állapotban lévő utak mielőbb használhatóvá váljanak.

A jövő hét folyamán indul meg a Budapest—Kolozsvar—Sepsiszentgyörgy főközlekedési útvonal kiépítésének munkálata, melynek biharmegyei szakasza négy millió pengős költséggel készül el.

A kereskedelmi minisztérium által

Legújabb tavaszi divat után

téri és gyermek

öltönyt izlésesen, jutányosan készít

Tisztviselőknek részletre is

Balogh József útszabósága

Nagyvárad, Teleki utca 40. sz.

Frenczel Sándor

Tükör és üvegcsiszolda

Tábla-üveg nagy raktár
Képkerekezés

Falburkoló üvegcsiszoló
gyári lerakata

Nagyvárad, Szt. János u. 44-48.

Telefon: 19-13

végzendő munkának óriási jelentősége van a vármegye szociális helyzetének javítása szempontjából is, hiszen ezekenél a munkálatoknál hosszú időn át több ezer munkás keresi meg kényerét.

A munka Berettyóújfalunál indul meg és halad Nagyváradon keresztül Kolozsvar felé. Az eddigi utat teljesen új, beton úttal cserélik fel és az új út több helyen elhagyja az eddigi főútvonalat. Az útépités különböző szakaszokban történik.

Addig is míg az új műutat átadják a forgalomnak, az illetékes hatóság a közlekedés lebonyolítására útvonalat jelölt ki, ezt útjelzőtáblákkal hozzák a közönség tudomására.

Az országúti forgalom addig a Berettyóújfalun — Szentpeterszeg — Hencida — Nagykereki — Nagyszántó — Kiszsántó — Biharpüspöki útvonalon bonyolódik le.

Itt említtük meg, hogy vitte dr. Nadányi János alispán ma este Budapestre utazik és több minisztériumban folytat fontos tárgyalásokat közlekedési és vízszabályozási ügyben. Értesülésünk szerint elsősorban az Er szabályozása szerepel a megbeszélések között.

Felvétel a kolozsvári papnöveldebe

A gyulafehérvári (erdélyi) egyházmegye kolozsvári papnövelde intézetébe felvételt nyerni óhajto ifjak kérvényüket folyó évi június 30-ig nyújtsák be a Püspöki Helytartósághoz (Kolozsvar, Majális utca 7.)

Felvételre csak törvényes származású, éptestű és egészséges román katolikus ifjak számíthatnak. A teológiai-ra csak érettségi bizonyítvánnyal lehet folyamodni; a gimnázista papnöveldekek közé a gimnázium VI. vagy VII. osztályát jó eredménnyel elvégzett növendékek vehetők fel, ha papi hivatást éreznek és a feltételeknek megfelelnek.

A püspöki kar határozata alapján minden papnöveldeket neveltetési jara-dékat tartozik fizetni; ennek összege a teológiai évi 60 P, a gimnázisták számára évi 180 P.

A pályázók kérvényüket sajátkezűleg írják meg és az alábbi mellékletekkel együtt gimnáziumok igazgatósága, illetőleg hittanárak vagy plébánosok útján terjesztik fel. Mellékelni kell a következő okmányokat:

1. a keresztlevelet és pártalevelet,
2. az állami anyakönyvi kivonatot,
3. a szülők egyházi házasságlevelét és
4. az érettségi, illetve gimnáziumi osztálybizonyítványt.

A hittanárak és illetékes plébánosok ajánlólevelüket közvetlenül küldik be a Helytartósághoz.

A felvételi vizsgára azok a pályázók jelennek meg, akiket a Helytartóság kérvényük alapján behív. A felvételi vizsgát az orvosi vizsgálat előzi meg.

A vizsga tárgyai:

- a) latin nyelv; liturgikus szövegek fordítása magyarra, b) hittan és erkölcstan; a középiskola végzett anyaga szerint, c) szabadon választott költemény vagy próza szöveg előadása, d) egyházi ének.

Eden közelkeleti útja idézte elő az iraki eseményeket

A palesztinai zsidók igyekeznek megegyezésre jutni az arabokkal. — Szíriában tovább tart az önkéntesek jelentkezése az Irak melletti harcra

Tobruk angol helyőrsége megkezdte a menekülést a tenger felé

Rómából jelentik: (Stefani) Különöz forrásokból származó értesülés szerint a habbaniyai repülőter használhatatlanná vált, azonban az iraki csapatok nem tudják megtámadni az ott lévő angolokat, mert azok a telepet körülvérték drótsóvénnyel, amelyben nagy feszültségű villamosáramot vezettek. Az iraki csapatok most bombázzák az angol telepet, azt remélve, hogy eltalálják a villanytelepet, amely valószínűleg a föld alatt van.

Beirutból jelentik: (NTI) A palesztinai egyesült zsidó szövetségek Tel-Avivban nagygyűlésen foglalkoztak a palesztinai zsidók általános felfegyverzésével és azzal az angol javaslatlással, amely szerint expedíciós sereget állítanának össze a zsidókból és azt az iraki harcokban felhasználnák. A zsidók elutasították a javaslatot és a legnagyobb aggodalommal kísérik az iraki eseményeket. Igyekeznek az arabokkal megegyezést kötni, hogy az ingatlanokra vonatkozó jogait az arabok nevére jegyeztessék be. Bagdadi jelentés szerint Habbaniyah repülőterén mintegy háromezer angol és ausztráliai katonát zártak körül. A repülőteret használhatatlanná tették. Basrában az angolok megszállották a pályaudvart. Eddig nem került sor komoly harcokra. Az iraki lakosság lelkesedéssel fogadta a kormány elhatározását, hogy szembeszállnak az angol elnyomó intézkedésekkel. Bagdadot teljesen elsötétítették. A rendőrségnek átadtak néhány angolt, akik el akartak menekülni.

Beirutban jelentés szerint az egykori arab forradalmárok, akik most Szíriában élnek, elhatározták, hogy Irak rendelkezésére bocsátják magukat. A beirut-i iraki konzulátusnál már 1000-nél több önkéntes jelentkezett az Anglia elleni harcra. A jelentkezések tovább tartanak.

MEGERŐSÍTIK A TÖRÖK-PERZSA HATÁRT

Istanbul. (Stefani) Az egyik török lap azt írja, hogy az iraki eseményeket Eden közelkeleti útja, főleg az iraki külügyminiszterre gyakorolt nyomása idézte elő. Az angol csapatokat Eden ösztönzésére küldték Irakba, nem átvonulás céljából, hanem azért, hogy ott megvessék lábukat.

London. (Reuter.) Az ankarai rá-

dió bejelentette, hogy minden intézkedést megtettek a török-perzsa határ megerősítésére és biztosítására. Ez az intézkedés az elmúlt év decemberben a két ország között kötött megegyezés folyamán.

Londonból jelentik: (NTI) Eden külügyminiszter az alsóházban a hadihelyzettről vitával kapcsolatban tagadta, mintha közte és a vezérkari főnök, továbbá a három főparancsnok, a földközvetleni és a középkeleti és a légierők parancsnoka között ellentétek merültek volna fel Görögország megsegítése kérdésében. Smuths tábornok is teljes egyetértésben volt ezzel az elhatározással.

Jugoszláviában a mozgósítás az államcsíny előtt nem ment végbe elég gyorsan és csak az államcsíny

után tettek erőfeszítést a jugoszláv sereg készenlétébe helyezésére, akkor azonban már késő volt.

Törökországról szólva annak a reményének adott kifejezést, hogy továbbra is az angol-török szerződés áll előtérben.

Irakra vonatkozóan kijelentette, hogy a török közvetítésre a brit feltételek a következők: Az iraki csapatokat vonják vissza Habbaniyahból és szüntessék meg az ellenségeskedést. Ha ez bekövetkezik, az angol kormány hajlandó tárgyalni a szerződésből folyó jogok alkalmazásának módjairól, de ezeket fenn akarja tartani. Eden végül nagy haladásnak mondotta az Egyesült Államoknak azt az elhatározását, hogy hajókat küld a Vörös-tengeren át.

Törökország elismerte az új görög kormányt

Ankarából jelentik, hogy a török kormány fizetési egyezményt kötött a megszállt Görögországgal. Ezzel tehát Törökország defacto és dejure elismerte az új görög kormányt.

Zürichből jelentik: (Bud. Tud.) A görögországi német katonai parancsnokság a görög hatóságokkal egyetértően elrendelte a görög hadsereg leszerelését. Erre főként azért volt szükség, mert

Görögországban 4-6 hét múlva kezdődik az aratás.

Egyidejűen a német katonai hatóság rendeletet adott ki, amelynek értelmében a német birodalmi kincstárjegyek törvényes fizetési eszköznek tekintendők.

A drachma árfolyamát két pfennigben állapították meg.

Kairóból jelentik: (Reuter.) A görög hajóhad eorsáról a következő

Otezer családi házat épít az Országos Nép- és Családvédelmi Alap

Rövidesen több ezer sokgyermekes család jut kertes hajlékhoz

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az Országos Nép- és Családvédelmi Alap már ebben az évben 5.000 családi ház felépítéséhez nyújt segítséget. A magyar kormány szociálpolitikája arra irányul, hogy országos munkával minél sürgősebben pótolja a mulasztásokat, évszázados csapások következményeit, hogy Magyarország belső társadalmi szervezetsége elérje a korszerű színvonalat.

A kormány valóban a sokgyermekes családokat igyekszik arra a gazdasági, kulturális életszínvonalra felemelni, amely mellett fajtánk nemzetfenntartó és belső erői kibontakozhatnak. Ebből a célból teremtette meg a kormány az Országos Nép- és Családvédelmi Alapot. Az alap munkájának központjában a sokgyermekes családok hajlékhozvaló juttatása áll.

Eppen ezért ez évben 5.000 családház felépítéséhez nyújtanak segítséget.

Tulnyomórészt sokgyermekes családok számára 3800 telket már is biztosítottak.

A házhelyek nagysága olyan, hogy faluban nagyobb, városban kisebb belsőség, kert is jut. A belsőségek, a kertek nemcsak az élelmezést könnyítik meg, hanem az állattartást is elősegítik, így a házhoz juttatottak maguk is elősegíthetik a kölcsönös törlesztését. A házépítési akció szociális célja abban jut kifejezésre, hogy minél nagyobb a gyermekek száma, annál könnyebb ilyen házat szerezni.

Az 5, 6 gyermekes családoknál 10 százalékot, a 6 gyermekesnél nagyobb családoknál 15 százalékot vállal magára az alap.

A családházak építésének előkészülete állandó és előre megállapított ütemben folyik, annak ellenére, hogy az anyagi beszerzési lehetőségek a régrehajtsban bizonyos zökkenőt okoznak.

Remélhető, hogy hamarosan több ezer sokgyermekes család jut hajlékhoz.

Megnyílt a

Péterffy cukrászda

Rákóczi-ut 3. Heymann-ház

Különleges finomságu sütemények, cukorkák, csokoládé bonbonok.

hivatalos jelentést adták ki: Görögország tengeralattjárói Alekszandriába mentek és ott csatlakoztak a brit hajóhadhoz. Tíz görög torpedórombolóból háromat elsüllyeztettek. A 13 görög torpedónaszádból csak kettőnek sikerült az alekszandriai kikötőben horgonyt vetni.

TOBRUK ANGOL HELYŐRSÉGE MÁR NEM BIRJA TARTANI MAGÁT

Bernből jelentik: (B. T.) Kairói jelentés szerint a német és olasz csapatok erős nyomása miatt a tobruki angol helyőrség már nem bírja tartani magát. Ennek következtében az angolok a tenger felé már megkezdtek a menekülést, illetve a város kiürítését, ami nagy nehézségekkel jár, mert az olasz és német repülőállomány állandóan támadja a menekülő angol csapatokat.

A Magyarország írja: Kairói jelentés szerint a német csapatoknak sikerült áttörniük Tobruk erővonalát a mintegy 1800 méter szélességben hatoltak be a német rohamosztagok. Az angolok a tenger felé próbálják kiüríteni a várost.

Berlinből jelentik: (NTI) A német légihaderő kedden este erős kötelékekkel indult angol hadifontosságú célok felé. A jelentések szerint angliai és skóciai ipari és kikötőberendezésekben sok tűz és robbanás keletkezett. A megtámadott helységekről még nincsenek részletek. Kedden a nap folyamán a légierő erős kötelékei a plimouthi állami hajógyárat támadták, amelyben nagykiterjedésű és hosszantartó tüzek keletkeztek. Támadást intéztek Newcastle ellen is, ahol szintén kikiterjedt tüzek keletkeztek és nagy robbanások voltak megfigyelhetők.

Holnap kezdődnek a Szent László-ünnep előkészületei

Nagyvárad. Saját tud. Már megírtuk, hogy vasárnap, május 11-én nagy ünnepséggel hódol a nagyváradi egyházmegye és Nagyvárad égi pártfogója előtt. Ez alkalommal akarja leróni háláját és kegyeletét a felszabadulás nagy örömeért.

A vasárnapi ünnepséget háromnapos előkészület előzi meg. Az előkészületi napokon, csütörtökön, pénteken és szombaton minden este fél hét órakor szentbeszédet lesznek a Székesegyházban májusi litániával kapcsolatban. A szentbeszédet Dománok Pál békéscsabai apátplébános mondja. A litánián a teológusok és az Immaculata intézet növendékei énekelnek.

Itt írjuk meg azt is, hogy vasárnap délután 4 és 6 óra között a honvédeknek térzenét fog adni a Székesegyház előtt. Az ünnepségre egyébként Nagyvárad környékéről is sokan fognak érkezni. Az anyaországi Endrődről kétszázán jelentkeztek. Békésmegyéből még további jelentkezésekre kell számítani.

35 perc Kolozsvár
70 perc Budapest
85 perc Marosvásárhely
repülőgéppel.

A Magyar Légiforgalmi r. t.
Járatai télen is közlekednek.
Felvilágosítás Rákóczi ut 10. sz.
Telefon: 11-17

Belvárosi mozgóban

Csütörtöktől:

Lovagias ügySzerdán utoljára: Igy élni jó
Előadások kezdete: 5, 7 1/4, 10 órakor.

Telf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuthu. 1

Szenzációs dupla műsor

Rákosi Viktor (Sipulusz) huszárvígjátéka:

1. E M M Y

Főszereplők: Agay, Erdélyi, Jávör, Páger, Kabos, Maklár, Gózon.

2. Halálgát hőse

Ken Maynard az acéiöklű cowboy-al.

Apolló filmszínházban

Alice Faye, Don Ameche, Al Jolson
és Buster Keaton színes filmóriása**Hollywoodi varázs**

Erdély írói a könyvnapon

Junius elején Könyvnapot rendeznek Nagyváradon

Junius elején a magyar városok utcáin évek óta megjelennek a könyvnap sátrai. Ez a három nap a magyar könyvnek, a magyar műveltségnek ünnepe. Annak a meghitt közösségnek bizonyossága, amelyben a magyar olvasó az íróval és az irodalommal él.

Egy nemzet szellemi életének nemcsak az a fokmérője, hogy kiváló tehetségei milyen remekműveket alkotnak és irodalma milyen általános színvonalat képvisel, — sokkal jelentősebb tanúsága a műveltségnek az a kapcsolat, amely az író és közönségét egymáshoz fűzi, az a viszony, amelyben az olvasó az irodalommal áll.

Az évről-évre megismétlődő három magyar könyvnap legszebb eredménye: a könyv és az irodalom nálunk nemcsak a kiválasztott kevesek magántügye, hanem nemes értelemben közügy. Az író nem zárt világban él s ha dolgozik, nem meddő és hősiességére pazarolja képességét: ezren és ezren hallják meg a hangját, olvassák könyveit, gyönyörködnek abban, amit alkot.

A könyv három napos ünnepe, ez a szép és nemes kiállítás, a magyar tavasz üde színe. Az idén kétszeresen ünnep, kétszeres jelentősége van. A magyar könyvnapokon most vesznek először részt a visszatért Erdélyi írói, kiadói és könyvkereskedői. Azoknak a mesterséges válaszfalaknak ledöntésében, amelyek a magyarság millióit zárták el az anyaországtól, a legfontosabb előkészítő harcokat az irodalom vívta. A nyelv és szellem egységét soha, semmiféle politikai változásoknak nem sikerült megbontaniuk. Az író magyarul és magyaroknak szól mindenkor — minden határt lebontva. Ez a hősi munka a magyarság szellemi egységét szolgálta, azt a szellemi egységet, amelyet szinte természeti törvényszerűséggel követnie kellett a valóságos, politikai egység megvalósulásának.

1941-ben a könyvnapokon a magyarság szellemi harcának legszebb fegyvertényét ünnepeljük. Az egykor elszakított országrészek irodalma mindig az egység szellemében élő lelkek híradása volt.

Ez a jó hír most nagyrészt megvalósult s ha lehet, az ország társadalma csak még fokozottabb örömmel és szeretettel fordul a visszatért Erdélyi írói felé. S nemcsak feléjük, hanem a magyar könyv felé is, amely több a felkészültségnél, több műveltségbeli fölényünk dokumentálásánál: fegyver és jövőnk biztosítója.

A könyvnapot egyébként Nagyváradon is megrendezik, a budapesti könyvnapal egyidőben.

Változás a szovjet Népbiztosok Tanácsában

Molotov helyett Sztalin lett a Tanács elnöke

Moszkvából jelentik: (NTL) A moszkvai rádió késő esti adásában ismertette a Szovjetunió legfelsőbb tanácselnökségének államrendeletét. Az első rendelet így hangzik:

Tekintettel arra, hogy Molotov elvtárs ismételtén kijelentette, hogy nehezebb esik a népbiztosok tanácsának elnöki tisztségét egyidejűen betölteni a külügyi népbiztosi teendőkkel, Molotov elvtárs kérésének

eleget téve felmentjük őt a népbiztosok tanácsa elnökének tisztsége alól.

A második rendelet a következőképp hangzik: Sztalin József elvtársat a népbiztosok tanácsának elnökévé nevezzük ki. Kalinin sk. Gorkin sk.

A harmadik rendelet így hangzik: Molotov külügyi népbiztost a népbiztosok tanácsa elnökének helyettesévé nevezzük ki. Kalinin sk. Gorkin sk.

GAZDASÁGI ÉLET**A szlovák gazdasági miniszter budapesti látogatása**

Megtekintette a Nemzetközi Vásárt is. — Szerdán este visszatért Pozsonyba

Budapestről jelentik: Medritcky szlovák gazdasági miniszter a keddi napot is Budapesten töltötte. Háromnapos látogatásán Varga József miniszter a Duna-palota szállóban viszonozta a szlovák miniszternek nála tett látogatását, majd a Nemzetközi Vásár megtekintésére indultak.

A gazdasági miniszter Varga miniszter társaságában, kíséretének tagjaival együtt igen hosszú ideig időzött a Vásár területén. Nagy érdeklődéssel és elismeréssel szemlélte a magyar ipar bemutatását. Délután egy órakor a szlovák miniszter látogatást tett Bárdossy miniszterelnök-nél. Szendy Károly polgármester, a Budapesti Nemzetközi Vásár elnöke a Szent Gellért szállóban villás reggelit adott a gazdasági miniszter tiszteletére. A villásreggeli után Varga miniszter a Duna-palota szállóba kísérte vendégét és elbúcsúzott tőle.

A szlovák miniszter a koraesti órákban visszatért Pozsonyba.

Szép eredményt ért el az Alfa szövetkezet. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári Alfa ruházati és szövetbeszerzési szövetkezet vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését. Az előterjesztett beszámoló szerint a szövetkezet az elmúlt üzletévben 2824 pengő tiszta hasznot ért el, amelyből 10 százalékot tartalékolásra, 10 százalékot kulturális célokra fordítanak, 1140 pengőt pedig a tagok végzett vásárlások után visszatérítésre használnak fel. Elhatározta a közgyűlés, hogy az 500 lei névértékű részvényjegyeket 20 pengőre emeli fel és a többletet a tagok osztalékából és a visszatérítési jutalékból egészíti ki. A közgyűlést egyébként aelnöki minőségben Puskás Lajos tanár vezette le. Elekes Béla, a Szövetkezet ügyvezető elnökének javaslatára jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak

meg a szövetkezet lelkes vezetőségének.

Megkezdődött Kolozsváron az ipar- engedélyek felülvizsgálása. Kolozsvárról jelentik: Az elsőfokú iparhatóság néhány héttel ezelőtt megkezdte az ipar- engedélyek felülvizsgálását Kolozsváron. A kereskedőknek és iparosoknak ipar- engedélyük mellett be kellett mutatniuk származást igazoló okmányokat is, hogy az iparúzők arányszámát meglehessen állapítani. Az eddigi adatok alapján a kereskedelem- ben a zsidók arányszáma elérte a 65 százalékot. A kézműiparban a mérleg a keresztények javára billen. A feldolgozott adatokat az iparhatóság felterjeszti az iparügyi miniszteriumba, amely az arányszám alapján dönt a továbbiakról.

A kolozsvári borbély és fodrásziparosok áremelést kérnek. Kolozsvárról jelentik: Az árvédelmi kormánybiztos- ság körrendeletet adott ki, amelyben az ország vidéki városaiban egységesen szabályozta a borbély és fodrász- ipar kiszolgálási árait. Az árszabályozással kapcsolatban a kolozsvári Ipar- testület fodrászipari szakosztálya ülést tartott s azon határozatilag kimondot- ták, hogy a Kereskedelmi és Iparka- marán keresztül emlékiratot terjesz- tenek fel az árvédelmi kormánybiztos- hoz és feltárják a fodrászipar súlyos helyzetét. A visszatért erdélyi és keletmagyarországi területeken a fod- rászziparosok hátrányosabb helyzetben vannak az anyaországi kartarsaiknál, mert még a román adóztatás terhét nyögik s emellett súlyosabb teszt hely- zetüket az anyagárak hihetetlen ará- nyu drágulása. Erre való tekintettel javasolják: emeljék fel az alapárakat, hogy számításait megtalálhassák. A fodrásziparosok remélik, hogy az ár- kormánybiztoság eleget is tesz a ké- résnek, annál is inkább, mert ma is a régi, évekkal ezelőtt megállapított ára- kon szolgálják ki vendégeiket.

Az Actio Catholica filmkritikája

„ANDRÁS”. Erkölcsileg teljesen kifogástalan nemes magyar film. „BAGDADI TOLVAJ”. Az ismeretes 1001 éjszakai mesehangulat meglevenedése bravuros, gyönyörű képekben, néha eltévedő világ- nézettel.

„EGY SZIV KIADÓ”. Erkölcs- ten környezetre felépített léha fel- fogású vígjáték.

Verseny tárgyalási hirdetmény

442.150—1941. sz. A m. kir. honv. min. 3. b. osztálya 225 db 15 M. taliga (ponyva nélkül) és 60 db. 15 M. taliga- konyha alváz szállítására Erdély és a visszatért keleti részek területére korlátozott nyilvános versenytárgya- lást hirdet.

Csak azok pályázhatnak, akik Erdélyben vagy a visszatért keleti ré- szek területén bírnak telephellyel.

A kiírás részletei (közszállítási fel- tételek, ajánlat, űrlap) a m. kir. Honv. Min. 3. b. osztály (Bp. I. Szent György tér 3. fsz. 14.)-nál a hivatalos órák alatt díjmentesen megszereshetők, il- letve megtekinthetők.

Az ajánlatokat 1941. évi május hó 20. napján 9 óráig kell benyújtani.

Bánatpénzt le kell tenni.

442.156—1941. sz. A m. kir. Honv. Min. 3. b. oszt. 50 készl. 99 M. patk. csap. számszám, 350 készl. 8. szem. és 6000 készl. 4 szem. tisztí étkeszei fel- szerelés és 19.400 db bádóg itaóveder szállítására Erdély és a visszatért keleti részek területére korlátozott nyilvános versenytárgyalást hirdet.

Csak azok pályázhatnak, akik Erdélyben vagy a visszatért keleti ré- szek területén bírnak telephellyel.

A kiírás részletei (közszáll. felt., ajánlat űrlap, cikkjegyzék) a m. kir. Honv. Min. 3. b. oszt. Budapest, I. Szent György tér 3. fszt. 14-nál a hi- vatalos órák alatt díjmentesen meg- szereshetők, illetve megtekinthetők.

Az ajánlatokat 1941. évi május hó 20-ig 9 óráig kell benyújtani.

Bánatpénzt le kell tenni.

A nagyvárad kir. törvényszék elnökétől

1941. El. XXIV. 5. 52—7. szám.

Hirdetmény

Az 1874. évi XXXV. tc. 15. szakasza értelmében közhírré teszem, hogy a magyar kir. Igazságügyminiszter urnak 1941. évi március hó 29. napján 12.096—1941. I. M. E. szám alatt kelt rendeletével a nagyvárad kir. köz- jegyzővé kinevezett dr. Kaczián Kálmán irodáját Nagyváradon, Kossuth Lajos utca 3. szám alatt a mai napon meg- nyitotta.

Nagyvárad, 1941. évi május hó 6. napján.

Dr. Ungváry Antal,
kir. törvényszéki elnök.

Hirdessen a Magyar Lapokban

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD
SZILÁGYI DEZSŐ UTCA 5 SZAM.

ELŐFIZETESI ARAK: Egész évre 30,
félévre 15, egy óra 2.50 pengő
Egyes szám ára 10 fillér

Telefon: 12.27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem
adunk vissza

MINISZTERTANÁCSOT TARTOTT A KORMÁNY. Budapest, a Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormány tagjai kedden délután rendes heti minisztertanácsra ültek össze, amelyen folyó ügyeket beszéltek meg. A minisztertanács az éjszakai órákban ért véget.

RAVASZ LÁSZLÓ ÉS BALOGH JENŐ A REFORMATUS KONVENT ELNÖKEI. Budapestről jelentik: Tegnap ült össze az egyetemes református konvent, amelyen — mint jelentették — 23 év után ismét résztvettek a királyhágómelléki és erdélyi reformátusok is. A református konvent elnöké egyhangúlag Ravasz László püspököt és Balogh Jenő főgondnokot választotta meg.

FENNÁLLÁSA ÖTVENÉVES JUBILEUMÁT ÜNNEPELTE A KOLOZSVÁRI ITÉLŐTÁBLA. Kolozsvárról jelenti a MTI.: A kolozsvári Itélőtábla ünnepélyes keretek között ülte meg fennállásának ötven éves évfordulóját. Dr. Vékás Lajos táblai elnök méltatta az évforduló jelentőségét.

A NAGYVÁRADI AGRAR TÁRKARÉKPENZTÁR R-T. TERMELÉSI HITELT FOLYÓSÍT HITELEKÉPES MEZŐ ÉS SZŐLŐSGAZDÁK RÉSZÉRE.

MECS LÁSZLÓ SZAVALT A SZIGLIGETI SZÍNHÁZBAN, MÁJUS 17-ÉN, ESTE 9 ÓRÁKOR ÉS 18-ÁN D. E. 11 ÓRÁKOR A DÁKSÁGNAK.

A Fehérház Bajtársi Egyesület felhívása. Felkerem a Bajtársi Egyesület tagjait, hogy folyó hó 12-én délután 5 órakor az egyesület helyiségében (Széchenyi épület) tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek. Tárgysorozat: 1. Az évi közgyűlés lefolyásának ismertetése. 2. A nemzetvédelmi kérészt igényléséhez szükséges kérelmek helyes kitöltésének tárgyában kadott utasítás ismertetése. 3. Új tagok felvétele. Nagyvárad, 1941. május 6. Lestyan Ödön elnök.

ISMET KAPHATÓ A JÖVEDELEM-ES VAGYONADÓ VALLOMÁSI IV MELLEKLETE Nagyvárad thj. város adóhivatalától 4117—1941. adóhiv. szám alatt az alábbi hirdetmény érkezett: Tudomására hozzuk az érdekelt adófizetőknek, hogy a jövedelem és vagyonadó vallomási ívek mellékletül szolgáló „Részletezés a házbirtokokhoz” elnevezésű nyomtatvány a városi adóhivatal földszint 17. sz. szobájában ismét kapható. Nagyvárad, 1941. május 7. Városi adóhivatal.

Temetés. Kádár Andor nyug. ref. felkész. 68 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön 10 órakor lesz Borson (Erdélyi „Concordia”).

Divatszövevek,
legújabb selymek, mosó-
árúk, vásznak, szőnyegek,
függönyök megérkeztek
Czillér Imre divat-
házába

KUDELÁSZ KÁROLY SIKERE A BUDAPESTI ERDÉLYI KIÁLLÍTÁSON. A napokban nyílt meg Budapesten az erdélyi képzőművészek kiállítása, amelyen váratlanul nagy sikert aratott szobraival Kudelász Károly, erdélyi szobrászművész is. Kudelász Károly neve bizonyára ismerősen cseng a váradi közönség előtt is. Hosszú éveken át működött Nagyváradon ez a fiatal művész és a megszállási évek alatt kenyérkeresetből a kolozsvári színház díszletfestője lett. E minőségében is értékeset produkált s néhány színpadi plasztikai művével feltűnést is keltett. Kevesen tudták azonban Kudelásztól, hogy nemcsak tehetséges festő, hanem kitűnő szobrász is. Pár évvel ezelőtől aztán Miklóssy Margit mellszobrát mintázta meg a kolozsvári színház számára, olyan életképen, hogy a Kincses város műértői is felfigyeltek Kudelász tehetségére, amellyel most a budapesti kiállításon megérdemelt, szép sikert aratott.

Üngyuitók újra kaphatók
TISZAY óránál Rákóczi-ut 6.

WILDT JÓZSEFNÉ HALÁLA. Wildt Józsefné, született Magoss Jolán, törvényszéki tanácselnök özvegye április hó 28-án hosszas szenvedés után Brassóban elhunyt. Temetése Brassóban április 30-án volt. Lelkéért az engesztelő szentmisét Nagyváradon a premontrei rend templomában május 9-én, pénteken reggel félhétkor mutatják be. Gyászolják: Dr. Wildt József brassói főgimnáziumi igazgató, Wildt Ilona, Wildt Jolán és Wildt Erzsébet nagyvárad m. kir. áll. Tanítónőképző intézeti tanárnő gyermekei.

KATASZTRÓFÁLIS FÖLDREN-GÉS ÉSZAKMANDZSURIÁBAN. Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelentése szerint Északmandzsuriában kedden hajnalban földrengés volt. Karbini jelentés szerint egy téglagyár 25 embert temetett maga alá. Még 18 ember vesztette életét azok közül. Több ház rombadőlt, közöttük egy szálloda is.

ÁTADTÁK A FORGALOMNAK A PANGSOVA—BELGRÁDI PONTONHIDAT. Belgrádból jelentik: Hétfőn adták át a forgalomnak a Pancsova—Belgrád közötti pontonhidat. Az 1250 méter hosszú hidat a német hidász katonák a magyar haderő osztagainak közreműködésével építették. A hid hét nap rekord-időn belül készült el és Belgrádot újból egybekapcsolja a Bánsággal és Romániával.

Halálbüntetéssel sújtják Horvátországban az államellenes cselekményeket. Zágrábból jelentik: (NTI) A horvát állam újrendezése során bizonyos bűntettek szigorított büntetéseket terveznek. Halálbüntetéssel sújtják a hazaárulást, valamint az olyan iratok nyomását amelyek a nyugalom megzavarására irányulnak. Halállal büntetik azt is, ha valaki írásban vagy szóval elhíti, hogy az állam szociális vagy társadalmi rendjét erőszakos intézkedésekkel meg kell változtatni.

GYILKOLT A TENERBŐL KIHALÁSZOTT AKNA. Oslóból jelentik (NTI): Mint a Norvég TI: jelenti, Bergentől nyugatra hét embert megölt egy akna. Az aknát a tengerben találták és fel akarták robbantani. Minthogy ez nem sikerült, a partra vitték. Itt aztán hirtelen felrobbant és áldozatokat is követelt.

„Magyar Lapok” gyűjtése az árvizkárosultakért

Ma az olcsói-fiuiskola, a Szent László kongregáció és a gyergyói Leánynevelő intézet vezet

Ertsey Géza igazgató küldötte be szerkesztőségünkbe a kis iskolások és a Szent László Kongregáció gyűjtését. Fáradozását külön is köszönjük.

A kis iskolásoknak pedig azt üzenjük, hogy gyűjtésükön bizonyára rajta lesz az Isten áldása. Példájukon sokan fognak okulni és nagy vilgastalására lesz az árvizkárosultaknak az a szeretet, amely az ő filléreiből sugárzik. Csak továbbra is így fiúk! Ha ilyenek maradtok, szép, boldog magyar jövő virrad reánk.

Eddigi gyűjtésünk	11.103.74 P
Ujabb adományok:	
N. N. Nagyvárad	5.— P
Petri Sándor MÁV lakatos, Nagyvárad	5.— P
K. Nagy György MÁV nyugdíjas, Nagyvárad	5.— P
Szent László Kongregáció, Nagyvárad	25.— P
Kárper József nyugdíjas, Nagyvárad	5.— P
Munkaközvetítő Hivatal: Tóta Kálmán 5, Dobozi Ilona 1, Daubreszki Béla 1, Borbély Dezső 1,	8.— P
Imets Tamás Csikdánfalva	2.— P
A gyergyószentmiklósi Fogarassy Leánynevelő Intézet tanulói és tanári kara	25.— P
Petrus András, Nagyvárad	5.— P
Nagyvárad-Olaszi Római Katolikus Fiuiskola gyűjtése: Kozma Gábor —70, Kovács Béla —20, Völgyi Zolt —10, Lamm Pál —6, Weber Antal 1, Zsenyei Pál —50, Székely László —20, Teszári László —56, Nagy Gábor —10, Dunai Kálmán —6, Imrik László —30, Körösi Károly —16, Györfi Ferenc —30, Krizsán Sándor —10, Jelenits István —40, Forrai István —20, Faix László —16, Szigetvári István 1.20, Kelemen József —20, Kardos	

László —10, Czumbel László 2, Kovács Jenő —10, Orosz József —30, Páczkán J. 1, Ottenberger Béla —10, Harsányi Imre —50, Szilágyi István —10, Simon Imre 1, Tem Miklós 2, Boska Sándor —10, Kis Gábor —10, Szabó Dezső —10, Dorsonczky József 1, Ottenberger Ottó —10, Zilahy Tibor 1, Farago Béla —50, Mokos László —20, Varga Béla —22, Fekete Kornél 1.02, Tuskán István 1.47, Kovács János —10, AuerÁdám —10, Papp Imre —40, Pál Gábor 1.04, Orosz István —30, Dancs Zénó —10, Lesnic Kornél —20, Kovács Mihály 2, Pop Liviusz —20, Dóczy József —4, Kiss György —50, Schreiber György —20, Sáhi Lajos —20, Lis-csinszky István —10, Kasza Árpád —20, Kutiák László —70, Réthy István 2, Szombati Ottó 2, Sznási Jenő 1, Fráter Zoltán —20, Ottenberger Sándor —20, Weinlich Ferenc —50, Ertsey Attila —50, Fekete Attila —50, Berkesi Sándor —20, Korbucz Pál —18, Frischmann Dezső 1.02, Krempánszky L. —78, Liszka Károly 1, Sezntmiklósi István —92, Ruff József —40, Popescu István —20, Oplítán János —12, Rucska Miklós —20, Tóth József —14, Lasányi László —40, Kovácsik Gyula 1, Szöcs Sándor —10, Zilahy Oszkár 1.50, Kávási Béla —20, Heitzinger L. —20, Weinlich Miklós 1.10, Illyés László —50, Hegedüs Imre —50, Kozák Ferenc —20, Schrammel Endre —40, Koller Ágoston —08, Nagy Ernő 1.50, Mákocsi Béla —15, Fekete Lóránd —50, Endródi Ernő —40, Fila István —10, Fleisz Mihály 1, Lőrinczi Gyula 30, Niederkorn János —50, összesen 43.73 P	
Összesen 11.232.47 P	

ELFOGTÁK A LAKATOSSEGÉDBŐL BETÖRÖVÉ ZÜLLÖTT KOHN TIBORT. Nagyvárad. Saját tud. Kohn Tibor 26 éves izraelita vallásu lakatossegéd szeptemberben a román hadseregből leszerelt és azóta betörésekből tartotta fenn magát Nagyváradon Stark Olga raktárából 20 kgr. tollat, a vasúti állomáson egy utastól börtöndőt körülbelül 200 pengő értékben. Zimetbaum Blanka lakásából vaskazettát 35 pengő készpénzzel, aranyórát, gyöngysort, fülbevalókat lopott. Ezeket az ékszereket Erbat Jenőnek adta el, aki ezer leírt vásárolta meg azokat. Kohn Tibor Besztercén, Nagybányán, Kolozsváron és Désen is követett el betöréseket. Különböző bűntettekért már a kolozsvári fogház lakója volt, de onnan megszökött. Most a nagyvárad rendőrség elfogta. Kihallgatása még folyamatban van.

Gyorsírást, gépirást Szabó Ferenc
okl. írásszaktanítónál tanulhat
Kossuth L. u. 11. II. em.

BE KELL JELENTENI A HASITOTT KÖRMŰ ÁLLATOKAT. Nagyvárad thj. város polgármestere a 17116 sz. alatt a következő hirdetményt adta ki: A m. kir. földművelésügyi miniszter 100.000—1932. sz. Vr. 140. §-a értelmében felhívom az öt vagy ennél több tehénet tartó állattulajdonosokat, hogy összes hasítottkormű állataikat f. hó 15-ig, naponta 11—14 óráig a városi állatorvosi hivatalnál (Városháza II. em 34.) jelentsek be. A mulasztókkal szemben a törvény szigorával fogok eljárni. Nagyvárad, 1941. május 6. Dr. Soós István s. k. polgármester.

Bivalyos szekerével együtt a Zazarbe pusztult egy nagybányai gazda. Nagybányáról jelentik: Kardos Gergely 71 éves nagybányai gazda bivalyos szekerevel a megáradt Zazar folyón akart átmenni. A bivalyok egy vizalatti gödörbe léptek és a patak sodrása elkapta a kocsi. Kardos Gergely a patakba fulladt és a bivalyok is elpusztultak.

Férlingek, alsonadrá, ok méret után is. Nyakkendő, zsebkendő, harisnyák, uridivatuidon-ágok megérkeztek
Czillér Imre divatházába

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei:

— A Gellérthegyi kaland. Szerdán este 8 órakor a hét utolsó filléres helyáru esti előadásában kerül színre. — helyárak 30 fillértől 120 fillérig.

A Pillangókisasszony

Operaelőadás világhírű művészekkel

Csütörtökön este nagy művészi élvezetben lesz része Nagyvárad szép kedvelő közönségének. Világhírű, nagynevű művészekkel opera együttes látogat el hozzánk és előadják Puccini örökszép iperáját a Pillangókisasszonyt. Az együttesből nem kisebb nevek, mint Dorita Boneva, a világhírű bolgár énekesnő, a budapesti rádió és a magyar királyi Operaház állandó vendége, valamint Pilinszky Zsigmond a m. kir. Operaház tagja. Szóts D. Péter, Szirmay Reginald, Rác Tilda, Hetényi Kálmán, a budapesti Városi Színház tagja szerepelnek. A csütörtöki esti előadás iránt az érdeklődés óriási. A színház pénztára szinte ostrom alatt áll, olyan tömegesen vásárolják a jegyeket. A helyárak felemeltek és semminemű kedvezmény nem érvényes.

A Pillangókisasszony nagy kórossal, zenekarral kerül színre a m. kir. Operaház kosztümével. Jegyekről ajánlatos lesz elővételben gondoskodni.

Pénteken este ősbemutatót tart a színház prózáj együttese és színrehozzák M. Katona Ilonka színművét, a Falu visszahív briliáns színpadi művét. A péntek esti bemutató nagy művészi és társadalmi eseménye lesz a városnak, ami érthető is, mert ennek a nagyszerű műnek bemutatójára a fővárosból számos előkelő vendég, színikritikus, újságíró jön le Váradra, ami nagyban emelni fogja az est sikerét.

A Falu visszahív pénteken és szombaton este lesz a színház műsorán, rendes helyáru előadásokban.

— Szombaton délután 4 órakor a Vadvirág operett kerül színre, filléres helyárakkal — Komlós Jucival a címszerepben. Helyárak: 30 fillértől 120 fillérig.

Heti műsor:

Szerda este 8 órakor: Gellérthegyi kaland. Filléres helyárakkal.

Csütörtökön este 8 órai kezdettel a budapesti opera együttes vendég szerepel a színházban amely vendégjáték Nagyvárad zenei eseménye lesz. Az együttesben a legnagyobb hírű énekesek és énekesnők vannak.

Színrekerül Puccini nagyoperáját a Pillangókisasszony, amelynek címszerepét Dorita Boneva világhírű bolgár énekesnő, a férfi főszerepet: Pilinszky Zsigmond, a budapesti Operaház tagja éneklí, míg a többi szerepeket: Rác Tilda, Szóts D. Péter, Szirmay Reginald, Hetényi Kálmán, a budapesti Városi színház legkiválóbb énekesei éneklík. A Pillangókisasszony csütörtökön este felemelt helyárakkal kerül színre, amelyre semminemű kedvezmény nem érvényes. Az eddig megnyilvánuló óriási érdeklődésre való tekintettel, jegyekről ajánlatos lesz elővételben gondoskodni.

Pénteken este 8 órakor eredeti bemutató M. Katona Ilona pályadiját nyert színműve: A falu visszahív. — Disztributátó, a szerző személyes jelenlétében. Rendes helyárakkal! A bérletben.

Szombat délután 4 órakor filléres

helyárakkal: Vadvirág. Komlós Jucival a címszerepben.

Szombat este 8 órakor: A falu visszahív. Második előadása. B. bérletben.

Vasárnap délután 4 órakor: Alvinci huszárok. Filléres helyárakkal.

Vasárnap este 8 órakor: János vitéz. Kacsóh Pongrác fiának személyes vezényletével. Disztributáció. Rendes helyárakkal.

Hétfő este 8 órakor: Kaland. Filléres helyárakkal.

SPORT

Vasárnap sorsdöntő mérkőzés az erdélyi bajnokságban

Vasárnap bonyolítja le az erdélyi bajnokság kolozsvári csoportjában az utolsóelőtti fordulót. Különös érdekességet kölcsönöz a fordulónak az a körülmény, hogy ezúttal találkozik össze a tavaszi mérkőzések során a két bajnokjelölt: a NAC és az NSE.

A helyzet jelenleg a következő:

1. Nagyv. AC	8	8	—	—	42: 4	16
2. Nagyb. SE	8	7	—	1	24: 7	14
3. Kolozsv. AC	9	3	1	5	25:26	7
4. Bástya	8	3	1	4	15:18	7
5. Szatm. SE	9	2	1	6	9:42	5
6. N. Törekvés	8	—	1	7	7:25	1

Tehát a NAC vereség nélkül, kitűnő gólaránnyal vezet. A NSE-nek van egy vesztes mérkőzése, az ősszel a NAC verte meg saját otthonában. Ha történetesen vasárnap az NSE győzne, úgy pontarányban beérné a váradiakat, de a gólarányt behozni már nem képes s így a NAC-nak elég az is, ha az utolsó fordulóban a kolozsvári Bástyát megveri. Ez pedig egészen valószínű, hiszen a találkozó Nagyváradon kerül lebonyolításra.

Az első helyet tehát bajos elvitatni a NAC-tól.

Lássuk most mi a helyzet a Nemzeti Bajnokság első osztályába való jutás körül.

Az előírások értelmében az erdélyi visszacsatolt részekről két csapat kerül be az NB I-be. Ezt a két csapatot a következőképpen jelölik ki:

A kolozsvári csoport első helyezettje és a székegyföldi csoport északi, illetve déli alcsoportjának első helyezettjei kétfordulós körmérkőzést vívnak egymással s abból a körmérkőzésből kikerülő két első jut be az első osztályba. A NAC és az

NSE mellett tehát a Marosvásárhelyi SE és a Sepsiszentgyörgyi Textil jogosult erre a küzdelemre.

Mármost joggal felvetődik az a kérdés, hogy mi történik, ha a NAC vasárnap Nagyváradon is legyőzi az NSE-t. Vajjon abban az esetben is kötelezi-e a szövetség, hogy a körmérkőzés során két ízben is mérje össze erejét a nagybányaiakkal, akkor, mikor a bajnokság során két ízben már legyőzte.

Méltánytalan döntés volna s csak további kimerülésnek tenné ki a NAC csapatát, hiszen a két csapat erőviszonya az eddigi két találkóból is tisztázódott.

Vasárnap tehát feltétlen győzelemre megy a zöld-fehér együttes.

Rövid sporthírek

Nagyvárad: A Törekvés tekezői vasárnap Budapestre rándulnak, ahol a MAVAG látja őket vendégül. A Kőbánya-úti pályán nyolcas csapatok mérkőznek össze erejüket.

Budapest: Az MLSz az Országos Testnevelési Tanács felszólítására a kölni mérkőzés ügyében megejtett vizsgálat anyagát tegnap felterjesztette az OTT-hoz.

Roma: Az olasz bajnokság utolsó fordulójában csak a Bologna döntetlenre meglepetés. A biztos bajnok pontot adott le a Lazio-nak. Ez a Lazio-nak a bennmaradást jelentette. Igy a Navara és a Bari jutott a kiesés sorsára. A Bologna bajnoki címét már semmi sem veszélyeztethette. Második az Ambrosiana, harmadik a Milano lett.

RÁDIÓ

PÉNTEK, MAJUS 9.

Budapest I.

6.40	Ebresztő. Torna.	
7.00	Hírek. Közlemények. Etrend. Hanglegemezek.	
10.00	Hírek.	
10.20	Háziasszony a magyar föld terményei között. Hogyan takarzkodjunk a zsirral?	
10.45	A tudóvész megelőzése. Irta Bucsaný Gyula dr.	
11.40	Üzenetek a Nemzetközi Vásárból.	
12.00	Harangszó. Himnusz.	
12.10	Veress Károly cigányzenekara muzsikál. Mindszenty István énekel.	
12.40	Hírek.	
13.30	Üzenetek a Nemzetközi Vásárból.	
14.30	Hírek.	
15.00	Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.	
15.15	Mit főzünk? Háziasszonyok beszélgetnek.	
15.30	Üzenetek a Nemzetközi Vásárból.	
16.10	Magyar helyesírás. Fekete Miklós dr előadása.	
16.45	Időjelzés hírek.	
17.15	Bejáratról a kijáratig. Fethes	

Sándor és Dénes György vidám jelenete.

17.35	Saint-Saens: Haláltánc — szimfonikus költemény. Hanglegmez.	
17.45	Pintér Jenő emlékezete. Aiszeghy Zsolt dr egyetemi nyilvános rendes tanár előadása.	
18.00	A Rádió Szalonzenekara.	
18.25	Sporteredmények.	
19.00	Hírek magyar, német és román nyelven.	
19.25	Az Operaház előadásának ismertetése.	
19.30	Az Operaház előadásának közvetítése: Parasztszület.	
20.45	A magyar Délvidék története.	
21.15	Orosz hanglegemezek.	
21.40	Hírek.	
22.10	A Mária Terézia I. honvéd gyalogezred zenekara.	
23.00	Hírek német, olasz, angol, francia és eszperantó nyelven.	
23.25	Rác Béla cigányzenekara.	
24.00	Hírek.	

Budapest II.

12.30	Rendőrszénakar.	
15.30	Heinemann Sándor tánczenekara.	
19.00	Hanglegemezek.	
19.30	Gyorsírótanfolyam.	

Ertesítjük a t. vevő közönséget, hogy Schroll Chiffonok, papírt a lepedővásznak érkeztek
Leitner Márton és fiai céghez.

20.00 Hírek.
20.20 Kurina Simi cigányzenekara.
21.05 Az Operaház előadásának ismertetése.
21.10 Az Operaház előadásának közvetítése. Bajazzók.

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

Sokás

Különbejárati, pazarul felszerelt szoba, folyóvízzel külön W. C. és mosdókabinettel, kerti erkellyel, város legszebb helyén, magános urnak, esetleg rendelőknek, irodának kiadó. Címeket „Butor nélkül is” jelígre kiadókba kérek. 427

Adás-vétel

Akar jól öltözködni olcsón? Keresse fel Molnár használt férfiruha üzletét, Bémer tér 1., udvarban. — Használt férfiruhaikat jó áron veszek. 302

Aranyat, briliánt, ezüstöt magas áron veszek. órák, ékszert javítok. — Gyenge István ékszerész, Rákóczi u. 19

Gummi hulladékaikat magas áron eladhatja. Dr. Udvary bőruztlet, Kossuth utca 6 342

Perzsaszőnyeg valódi, 10 négyzetméter, elutazás miatt sürgősen eladó. Hűgelné. Alapi u. 2. II. em. 16. 333

Egy modern hálószoba, ebédlőszal, töltött székekkel és egy konyhaberendezés eladó. Tórók Ignác utca 67. 423

Legmodernebb dióhálók, kombinált szekrények eladók asztalosnál, Szent István (v. Templom) tér 5. 415

Ócska paplan vattát állandóan vesznek. Szilgietti u. 5, szuterin. 338

UJSÁG makulatura kapható a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Különléle

Fotókópiát eredeti okmányairól leggyorsabban készít Foto Aurora, Rákóczi ut 8. 15

BESENYEI kályhás, Huszár u. 23.

Kultura Középisikolai Magántanfolyam gyors, lelkiismeretes, eredményes. Budapest, Mester u. 4, IV-3. (Válaszbélyeg). 398

Allást nyee

Műszaki tisztviselőt keresek azonnalra. Megyeri, Vörösmarty utca 16.

Allást keres

Perfekt magyar, német levelező gyors és gépirónó állást keres. Ajánlatokat a kiadóba „200” jelígre. 428

Kifutófiának ajánlkozok fiatal fiú. Címét a kiadóba kér. 424

Kiadotulajdonos:

szent László-nyomda RT

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó: Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc a Szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilagy Dezső-utca 3. szám.